

גיליון מס' 10 | ניסן תשפ"ג | אפריל 2023

המכללה
האקדמית
לחינוך **קצ**

כשרות-קיי

מגוון נקודות מבט על הכשרה להוראה

תמונת השער:

נועה ואזנה וירין סלפטי,

סטודנטים בתוכנית הכשרה לחינוך הגופני

צבר האוכרת

בשנים האחרונות בעקבות ועדת ודמני-ענבר מתווה ההכשרה הקלינית השתנה כך שההתנסות המעשית מתחילה כבר בסמסטר השני של השנה הראשונה בלימודי ההוראה, והיא מלווה את הסטודנטים לאורך כל שנות הלימודים. ההתנסות מותאמת לכל שלבי ההוראה מההתנסות בגנים ועד לחטיבה העליונה, בהתמחויות השונות.

גיליון 'רשומון קיי' הנוכחי עוסק בחוויותיהם של סטודנטים, מדריכים פדגוגיים ומרצים, בהקשרים שונים של ההכשרה הקלינית ומתמקד בעיקר במעברים בין חוויות הסטודנטים כתלמידים לחוויותיהם כמורים. הגיליון מתאר דרך מגוון סיפורים מנקודות זמן שונות לאורך השנה את האופן בו ההתנסות של הסטודנטים כתלמידים משליכה על ההתנסות שלהם כמורים והאופן בו הלמידה שלהם משפיעה על ההוראה שלהם.

הסיפורים השונים מציגים מגוון רחב של פעילויות שמתקיימות בהתמחויות ובשנתונים השונים ויחד יוצרות את הסיפור של ההכשרה הקלינית. הסיפורים כוללים תיאור לחוויה משמעותית שהתרחשה כבר בשבוע הלימודים הראשון של הסטודנטים בשנה א' במסגרת פעילות שהתקיימה בקורס 'ראי השדה' שהמחישה הלכה למעשה את החיבור בין תהליכי הוראה ללמידה. הסיפורים ממשיכים וכוללים התייחסויות מגוונות בהן משתפים סטודנטים ומדריכים כאחד בחוויות ההוראה והלמידה שלהם. בסיפורים תיארו סטודנטים את החוויות שלהם כלומדים דרך השתתפות בסדנאות, ימי עיון וכנסים בהם הסטודנטים קיבלו הדרכה והתנסו כלומדים ואת ההשלכה המיידית של הלמידה על ההתנסות שלהם בהוראה. כך למשל מתארים סטודנטים, מהתמחות מדעים, את הפעילויות היצירתיות שהכינו ולימדו לאורך שבוע העבודה המעשית לאחר שבמהלך סמסטר שלם בנו יחד את הפעילות והתנסו בעצמם בפעילויות הללו כלומדים. באופן דומה מתארות גם סטודנטיות לשנה ג' מהלך של למידה והוראה שמסתכם בימי שיא לקראת 'שבוע השפה העברית'.

בתוך הסיפורים ניתן למצוא את ההבחנה והשילוב בין שלב הלמידה לשלב ההוראה בפועל של הסטודנטים כחלק מתהליך ההכשרה שלהם, את החשיבות שנותנים הסטודנטים ללמידה התיאורטית של הפרקטיקות והאופן בו ההתנסות משקפת את הלמידה הפדגוגית שנוצרת בכיתה. החיבור בין הלמידה העיונית להתנסות הפרקטית נעשית באופן תהליכי ויכולה להיעשות באופן עקיף כמו למשל אפשר ללמוד מהסיפורים של הסטודנטיות לגיל הרך והמדריכות הפדגוגיות שלהן על האופן בו הלמידה על בחירה חופשית באה לידי ביטוי בהוראה שלהן בגן בתהליך שעשו עם הילדים לקראת שבוע העבודה המעשית. ובאופן ישיר מהסיפור שלהן על חווית הלמידה מהסדנאות התנועה והיצירה שהתקיימו ביום מרוכז והאופן בו יישמו את הלמידה בהתנסות המעשית.

נציין כי החיבור בין שלב הלמידה לשלב ההוראה תקף לא רק כלפי הסטודנטים אלא גם כלפי המרצים, כמו שאפשר למצוא בסיפורים המתארים את ימי הלמידה של סגל המדריכים הפדגוגיים שעסקו בוועדת ודמני-ענבר. כמו גם בסיפור המתאר את שיתוף הפעולה המתקיים במקהלה המכללתית בה לומדים יחד לעבוד כצוות חברי סגל (מינהלי ואקדמי) וסטודנטים.

קריאה אהנה,
דינה בן יעיש
ראש לימודי הכשרה

תודה מיוחדת לד"ר מירית ישראל

צבר הנסיא

"רשומון קיי" מתפרסם מתוך כוונה לתאר כיצד הולך ומוקם דור של מורות ומורים הלומדים כישורים בתחומי היזמות והמנהיגות. הכישורים בתחומים אלה נדרשים מהמורות והמורים כאשר הם ניצבים, החל מהגן ועובר דרך כיתות בית הספר ונדרשות להכשיר את התלמידים להתמודדות עם אתגרים במעגלי חיים שונים. החל מחשיפה למיומנויות חברתיות בסיסיות ועד לחשיפת התלמידים לתחומי דעת שונים נדרשות המורות והמורים לפתח כלים אשר יכשירו את התלמידים להתמודד עם אתגרים בעולם מורכב שבו מצד אחד דמוקרטיה מוצאת את עצמה מתגוננת ומהצד השני הצורך בהנחלת ערכים כמו 'מגוון, צדק והכלה' הופך להיות מרכזי ולא מובן מאליו.

הפרויקטים השונים המתוארים ברשומון חושפים את מכללת קיי ואת הדרכים בהם פועל הסגל הפדגוגי והאקדמי כדי להכשיר דור של מורות ומורים להתמודדות מורכבת שכזאת.

תודה לעורכת גב' דינה בן יעיש אשר ליקטה וערכה את הגיליון המציג את המכללה ואת המתרחש בה בצורה עדכנית ומהימנה.

קריאה אהנה

פרופ' אריה רטנר
נשיא המכללה

הכשרה קלינית

הכשרה קלינית

חינוך בראי השדה

ברבי שפיר, ראש תוכנית שנה א' בשם כל צוות מנחים שנה א'

אמאל אבו סעד, יעלי רונן רסיוק, נדוא עסאף, דיני דויטש, מרים עבד אל רחים, ענת קסלר, פאתן מסארווה, ורדית ישראלי, סאלם אבו עבוד, דביר מלינק, מואהב שחאדה-אלקריןאוי, הווידה אלהואשלהועאטף חטיב

הלמידה וההתנסות בקורס "חינוך בראי השדה" בשנה א' התרכזו בארבעה נושאים עיקריים: המורה כמחנך, למידה ופיתוח מיומנויות רגשיות חברתיות, מגוון, צדק והכלה ופדגוגיה מוטת עתיד. בתחילת שנת הלימודים, יצאנו כ-350 סטודנטים בליווי 14 מנחים, לסיור גיבוש לשמורת טבע נאות קדומים, שם היכרנו סביבות למידה חוץ כיתתיות ונחשפנו לדרכים מגוונות להפגין מנהיגות חינוכית.

במהלך הלמידה בקורס העמקנו בתכנים אלו. למדנו באמצעות שיטות שונות כגון: כיתה הפוכה, שיטת הג'ינסו, הרצאות של טד, סימולציות, פודקאסטים, מרצים אורחים, בלמידה עצמאית ובלמידה בקבוצות קטנות. הסטודנטים התנסו בעמידה מול כיתה וקיבלו משוב מקדם למידה.

בפרויקט סיום הקורס, התבקשו הסטודנטים לשלב את הנושאים שלמדו וליצור משחק תוך הפעלת שיקול דעת, ניסוח מטרות והנחיות ברורות אודות התנהלות המשחק. השיעור האחרון היה מוקדש להצגת המשחקים והתנסות במשחק וכמובן, שאין חגיגה בשנה א' ללא ארוחה משותפת.

המנחים וגם הסטודנטים דיווחו על קורס משמעותי מבחינת התכנים, דרכי ההוראה וסגנון למידה השונה במהותו מקורסים אחרים במכללה. מאחלים הצלחה לכל פרחי ההוראה בהמשך לימודיהם האקדמיים

מוקד בנק הוקם בגן "שכם" בשכונה ט'

הסטודנטיות: **לירון אבגי ולינוי סולומון**
מדריכה פדגוגית: **סופי בן-יאיר**

תחילה שאלנו את הילדים איזו פינה חדשה הם היו רוצים שתהיה בגן? הילדים העלו מספר רעיונות. נבחר נושא אחד מבין ארבע שהוצעו והוא הבנק. לאחר מכן שאלנו אותם מה צריך להיות בבנק? הילדים הציעו: פקיד, שומר, תיקייה, כסאות, שולחנות, כסף, כרטיסי אשראי, מחשב, קופות ושם לבנק. הילדים החלו בהכנות להקמת הבנק. באמצע התהליך ביקשו הילדים להכין גם כספומט וגם כספת. כשכל האביזרים הדרושים היו מוכנים, תכננו כיצד יראה הגן, מיקומו את עמדת הפקיד, מיקום הכספומט, מיקום הכספת ועמדת ההמתנה במקומות שבחרו הילדים לפי רצף האירועים בבנק: הלקוחות מגיעים, לוקחים מספר ולכן המיקום יהיה בכניסה לבנק. עמדת הכספומט ממוקמת אף היא בכניסה על מנת שלא יפריע ללקוחות שבאים לעמידה בתור, ועמדת הפקיד ניצבת מול

הלקוחות. לצד עמדת הכספת המיועדת לפקיד היושב בה. לפקיד יש קלסר ובו יש דף לכל ילד. הפקיד צריך לדווח על כל משיכה ועל כל הפקדה. ליד עמדת הפקיד קיימת עמדת המתנה למי שזקוק לה. הסברנו על התהליך, ואיך מתנהלים במוקד: כללים בזמן השיחה בבנק וכמות ילדים במוקד. המוקד נפתח ביום ב', פתיחת הבנק בפעם הראשונה התבצעה בליווי מבוגר שהסביר והדריך.

בגן "שבלול" שבו אנו מתנסות הוקם מוקד דוכן ירקות.

הסטודנטיות: **קורין חיון ואוריאן גרינברג**
מדריכה פדגוגית: **דינה בן יעיש**

בחרנו להקים מוקד זה מכיוון שנושא הפרוייקט שלנו הוא גינה. כאשר התבקשנו להקים מוקד בגן בחרנו לבצע הקשר בין הפרוייקט למוקד מכיוון שרצינו לאפשר לילדים שיח מדעי המתחיל מגידול הירקות ועד הגעתם לדוכן בגן. הילדים יצרו ירקות מעיתון, דבק קמח ונייר סופג, לאחר הכנת הירקות וייבושם הילדים צבעו את הירקות בצבעי גואש ומשם הירקות הגיעו היישר למוקד. לאחר הכנת הירקות, הילדים הכינו את הכסף למוקד בעצמם, הם ציירו עיגולים ורשמו את הספרה 1 בתוך העיגול ויצאנו במבצע בדוכן הירקות כשכל מוצר עולה שקל. לפני פתיחת המוקד הילדים ציירו את הירקות אשר זרענו בגינה והכנו יחד ספרון בנושא על מנת להוסיף עוד אלמנט למשחק הסוציו-דרמטי במוקד. בנוסף לכך, הילדים הציעו שיהיו במוקד ארנקים למטבעות שהכינו על מנת שיעשירו את חווית הקנייה. פתחנו את המוקד ביום הראשון לשבוע ההתנסות כשהילדים משחקים ומתנסים, משלבים חשיבה מתמטית ומחברים את המוקד גם למוקד משק הבית.

הקמת מוקדים סוציו-דרמטיים

תוכנית ההכשרה לגן, חברה יהודית

מוקד קניות בסופר הוקם בגן "אנקור" שבשכונת רמות.

הסטודנטיות: **הודייה טאיב ושנהב בנימין**
מדריכה פדגוגית: **דינה בן יעיש**

תחילה ביקשנו מהילדים לבחור מוקד חדש בגן. הם ביקשו לפתוח סופרמרקט. במפגש עם הילדים הראנו להם סרטון על הסופר, דיברנו על המחלקות בסופר ועל המוצרים שיש בכל מחלקה. לאחר מכן שלחנו הודעה להורים ושיתפנו אותם בתהליך הקמת המוקד. ביקשנו מהם להביא מוצרים. הילדים הביאו לגן אריזות ריקות של מוצרים ויחד איתם סגרנו את המוצרים ומיינו לפי מחלקות. כל ילד הכין לעצמו ארנק אישי והוא הכניס לתוכו חמישה שקלים. הילדים קישטו את השלט "סופר אנקור" ואת כל העיצוב של הגן בהתאם. תהליך הכנת המוקד היה מהנה וחוויתי לילדים ולנו. המוקד נפתח ביום א', ביצענו חלוקת תפקידים והילדים החלו במשחק.

מוקד "משחקים ומנגנים סיפור" הוקם בגן "אטד" בישוב עומר.

הסטודנטיות: **נועם קולט ועדן אללוף**
מדריכה פדגוגית: **ד"ר מיכל ינקו**

בחרנו במוקד זה כיוון שזה הנושא שבו בחרנו לעסוק בפרוייקט הגמר שלנו: שיר, משחק ויצירה. במוקד זה בחרנו שתי אגדות מפורסמות: "כיפה אדומה" ו"ז'הבה ושלושת הדובים" וכן הוספנו תחפשות המתאימות לאגדות אלו. כמו כן צירפנו למוקד מגוון כלי נגינה אשר בעזרתם הילדים יוכלו לתזמר את הדמויות ולתאר כל דמות בעזרת כלי נגינה שונה. בחרנו באגדות שהילדים מכירים ובקיימים בהן ועל כן אפשרנו לדמיון שלהם להפליג בהמחזת הסיפור ובתזמורו. אין ספק כי המוקד מזמן משחק סוציו-דרמטי עשיר והוא יכול לתרום לילדים בתחום הדמיון, המשחק והמוזיקה.

"פס ייצור"

תוכנית ההכשרה לגן, חברת בדואית

"יד ביד ותמיד נצליח"

גן אלמל, שגב שלום
מדריכה פדגוגית: **למא משעל**

המשולש החשוב ביותר הוא: סטודנטית- גננת- הורים. העשייה בגן הילדים היא פעולה המשלבת בתוכה את כל הכוחות הנמצאים בגן. יוזמה זו מאפשרת לילדים להיות, פעילים המגלים את העולם ולומדים תוך למידה. כולם עובדים יד ביד להצלחת העשייה ולהצלחת הילדים ועוזרים להם להבין את העולם הגדול ולהתמודד בהצלחה עם אתגרי החיים. שיתוף פעולה בין כל הגורמים דוחף את הילדים להיות פעילים יותר בעלי חשיבה חיובית, יצירתיים, שותפים ופעלתנים, הם יכולים להצליח יותר באווירה נוחה, המאפשרת להם לחקור נושאים שונים כדי שיוכלו להביע את הרגשות שלהם וייצרו עבורם מיומנויות התקשורת.

מה מיוחד בשבוע העבודה המעשית?

שתי סטודנטיות המתנסות בגן הילדים בחרו נושא של פס ייצור במפעל כאשר הילד הוא המפעיל, המייצר דברים, יצירתי ויוזם. העבודה המשותפת בין הסטודנטיות, הגננת וההורים הפכה את העשייה לחיבור חברתי מהנה תוך למידה, יזמות ויצירתיות. אווירה בגן היתה מאוד נעימה.

הסטודנטיות תכננו את השבוע הזה מדיוק היטב. הן קיבלו את פני הילדים בבוקר בפעילות חביבה ודאגו להיכנס לגן עם חיוך ואהבה. לאחר מכן ביקשו הסטודנטיות מהילדים להביע את הרגשות שלהם, הן מעבירות פעילות הנקראת: "מה אני מרגיש היום", בנוסף לנושא

המרכזי שהן מעבירות במליאה. בשלב זה הילדים עוברים לפעילות של "פס ייצור". הסטודנטיות הכינו בחצר דוכנים ותחנות והאימהות משתתפות בפעילות ועוזרות לילדים לייצר דברים כמו "מיץ תפוזים", "עוגות כאשר הנושא המוביל הוא "פירות הדר". כולם בגן השתתפו, מכרו וקנו ונהנו מאוד.

מוקד החלל הוקם בגן "ירושלים".

הסטודנטיות: **יובל איפרח ולינוי בן דוד**
מדריכה פדגוגית: **סופי בן-יאיר**

בתחילה שאלנו את הילדים איזה מוקד חדש הם מעוניינים להקים, ולאחר מספר רעיונות שהועלו נבחר מוקד החלל שהוא גם הנושא שבו אנו עוסקות בשבוע עבודה מעשית. ביצענו מפגש עם הילדים שבו שוחחנו על מה יש בחלל, הראנו לילדים תמונות וסרטונים המראים כיצד נראים אובייקטים בחלל, כגון חללית, אסטרונאוט וירח. בנוסף הראנו להם את כדור הארץ ודיברנו על כך שאנו נמצאים בכדור הארץ ומחוצה לו נמצא החלל. הילדים העלו רעיונות נוספים מה לדעתם צריך להיות בחלל, ואת מה הם מעוניינים לחקור ולהקים במוקד. לפני שהתחלנו להקים את המוקד ישבנו עם קבוצת ילדים ותכננו מה צריך להיות במוקד, איך אמור להראות, אלו צבעים צריכים להיות וכיצד נמקם את החפצים. כאשר התחלנו להקים את המוקד הילדים היו שותפים לעשייה, בנינו יחד את החללית, הילדים צבעו וקישטו אותה לפי בחירתם האישית. הם קישטו כוכבים להדבקה על הקיר ואת השלט למוקד. פתחנו את השבוע בהרצאה שילדה מהגן העבירה על מערכת השמש. ההרצאה הייתה בנושא כוכבי הלכת. הילדה הסבירה מה החומר שממנו כל כוכב עשוי. המוקד התחיל לפעול היום, יום שני והוא כולל בתוכו מגוון חפצים המקיימים משחק סוציו דרמטי.

מוקד אולם הופעות הוקם בגן "שניר" שבו אנו מתנסות.

הסטודנטיות: **אוריאן מליינקר והודיה פרג**
מדריכה פדגוגית: **ד"ר מיכל ינקו**

בחרנו להקים את המוקד מכיוון שזהו הנושא של הפרויקט שלנו. כאשר התבקשנו להקים את המוקד הילדים היו שותפים בעשייה ובהקמת המוקד, הילדים כתבו את השלטים, הכינו כסף מחירון ואף כרטיסים להופעה. הילדים במוקד זה מופיעים בעצמם על בימת המופעים, רוקדים ושרים בליווי שירה של דתיה בן דור, תחפושות וכלי נגינה. במוקד זה מגיעים הילדים לעמדת הקופה, רוכשים כרטיסים להופעה ומתיישבים לצפות בהופעת חבריהם.

שבוע השפה העברית

יסודי יהודי

כתבו: **רינת פיניאן, דורין אוחיון, ספיר הרוש, שני סלחין, חן חנן, דניאלה אלמיו והדר אסרף**
סטודנטיות שנה ג' בתוכנית ההכשרה לביה"ס היסודי

במסגרת שבוע עבודה מעשית בבית הספר "מולדת", נערכו ימי שיא בנושא "שבוע השפה העברית".

את יום השיא הובילו הסטודנטיות משנה ג' במסלול היסודי המתמחות במקרא וספרות: רינת פיניאן, דורין אוחיון, ספיר הרוש, שני סלחין, חן חנן, דניאלה אלמיו והדר אסרף.

בחרנו בספריית בית-הספר כמקום הראוי ביותר לערוך בו את ימי השיא שכולו מוקדש לשפה העברית. יום השיא נחלק ליומיים, ביום שני לשכבה ג' ויום רביעי לכיתות ד-ה-ו'. על מנת ליצור סביבת עבודה הטרוגנית דאגנו לחלק את חברי הקבוצה באופן רנדומלי, כאשר בכל קבוצה ישנם תלמידים מכיתות אם שונות העובדות בשיתוף פעולה בכל אחת מהתחנות.

יום השיא כלל תשע תחנות שונות ומגוונות המקנות בסיומן ניקוד המותנה בראש ובראשונה בשיתוף פעולה מלא של כל חברי הקבוצה וכמובן, ביצוע מיטבי של המשימה. התלמידים התבקשו לעבור מתחנה מאחת לשנייה בהתאם לכיוון השעון במשך שבע הדקות שהוקצבו לביצוע כל תחנה, לכל תחנה צורף דף הוראות מפורט המנחה את התלמידים כיצד לבצע.

ללא ספק מטרותינו הושגו! לכל אורכו של יום השיא התלווה רעש בריא של עשייה לימודית וחוויתית לצד שיתוף פעולה מלא ועבודת צוות בין חברי הקבוצה, שלא היו בהכרח עמיתים לאותה כיתה האם. נפעמנו לראות כיצד התלמידים מלווים את תלמידי הלק"ש במלוא הסבלנות ומשלים אותם בעשייה. שמחנו לשמוע שהיו תלמידים רבים שסיפרו כי בזכות המעבר בין התחנות השונות והמגוונות המכילות את מרכיבי השפה העברית למדו דברים חדשים, כגון: מילה והיפוכה, שיר קצר מחורז, השלמת מילת קישור החסרה במשפט, מילה לועזית ופירושה בעברית, איות מילים במקלדת, בן ובת זוג, תפזורת סלנג ועוד..

דוגמה מתחנה לכתיבת שיר קצר מחורז הנכתב על ידי תלמידי שכבה ה':
"אגרות היא שפה מיוחדת במינה,
ישנן מילים רבות אצ האון שמאזניות,
אאותן אני למוחות ואק מתרגלות."
זכרו, תאמינו, תצליחו, תגשימו!!

מפיה של גנת הגן, עז'אלה:

כמה מילים על שבוע העבודה מעשית המרוכז של הסטודנטיות דינא אבו תקפה ודינא אבו רויס בגן אלאמל שגב שלום היה תכנון עבודה מלא עם תכנים מותאמים בנוסף לדרכי הוראה מגוונים עם סביבות למידה מגוונות מאתגרות ותואמות ומאפשרות בחירה בנוסף לשימוש בשפה תקינה ניהול זמן וסדר יום כמתוכננים עם גמישות על פי הנסיבות והצרכים.
המון תודה למדריכה המקסימה למא.

מפיה של הסטודנטית דינא אבו תקפה, סטודנטית שנה ג',

ידוע שלכל התחלה יש סוף ושהמעשים הטובים ביותר הם אלה שנגמרים בטוב. ההתנסות שלי במהלך הסמסטר זה כמו עץ פרי, הענפים שלו חופה ופירותיו טעימים ונעימים, אני באמת צריך הרבה דפים ודפים כדי להעביר את כל המידע שהיה מולי במהלך ההתנסות שלי, והנה אני היום, בסופו של סמסטר א, זה היה סמסטר פורה שבו התמודדתי עם כמה אתגרים, חלקם קשים וחלקם קלים, עבורי זו היה סמסטר נהדר למרות שזו הייתה השנה השנייה שלי בהתנסות ואני לא אכחיש שהיו לי כמה קשיים והבנת החומר, אבל בהדרכת המדריכה שלי למא משעל והמחנכת עז'אלה היה לה תפקיד גדול בקריירה שלי במהלך הסמסטר, למדתי המון המון והיא המוטיבציה העיקרית שהפכה עבורי את השנה לקלילה ועדינה עם אתגרים והיא תמיד עודדה אותנו ואהבה את הצעדים שעשינו. בזכותה, היום אני גאה בעצמי על כל עבודה שעשיתי.

באשר לצוות העובדים בגן, לרבות המורה והסייעות שלו, תמיד הרגשתי איתם בנוח, בטוח ואמיץ, ומכיוון שאהבתי את כל הילדים, הרגשתי בו כלולה ובטוחה.

תוצרים משבוע האקלים שכבה ח'

תוצרים משבוע האקלים שכבה ז'

על שבוע עבודה מעשית תוכנית ההכשרה לבית הספר על יסודי

כתבו: טל פורטל ואיר יעיש

שבוע ההתנסות שלנו היה מיוחד ושונה ביחס לשנים הקודמות שבהן התנסינו, בחרנו עם המדריכה הפדגוגית שלנו **ד"ר ורד יפלא וישקרמן** להעביר בשיתוף עם סטודנטים שנה ב' להוראת המדעים (נילי עזרא, אור קיקוס, טל אריאלי), פרויקט ייחודי בבית הספר עומר לשכבות ז' עד ט'. בחרנו בנושא משבר האקלים מכיוון שאנחנו מאמינים כי זהו נושא חשוב מאוד בימינו, כדי ללמד את דור העתיד.

בנינו את הפעילות באופן הדרגתי במהלך כל סמסטר א', חשוב היה לנו לשלב פעילויות שונות ומגוונות ולא רק להעביר חומר באופן שעשוי לשעמם את התלמידים.

חילקנו את פעילותנו לשני חלקים עיקריים:

בחלק הראשון העברנו את הפעילות באמצעות מצגת אינטראקטיבית שנבנתה בג'ניאלי. הועבר סקר בקרב התלמידים שמטרתו הייתה לבחון את הידע הקודם בנושא משבר האקלים. לאחר מכן שאלנו את התלמידים האם הם יודעים את ההבדל בין מזג אוויר לאקלים? ולאחר דיון קצר, הקרנו סרטון קצר לחיזוק הידע. בנוסף הקרנו תמונה המסבירה איך גזי החממה משפיעים על ההתחממות הגלובלית ושאלנו את התלמידים האם הם מכירים את ההשלכות של משבר האקלים? הופתענו לגלות כי נוצרו דיונים מעניינים ומפריים. נתנו להם משימה להיות חוקרים ליום אחד, כל קבוצה חוקרת תופעת טבע אחת על פי כתבות מהעיתונים הישראלים או מהאינטרנט, באמצעות שאלות מנחות שהם קיבלו מאיתנו, ובהמשך כל קבוצה מלמדת את שאר התלמידים על התופעה שאותה הם חקרו.

בחלק השני של הפעילות הסברנו על הגורמים של משבר האקלים על ידי המצגת האינטראקטיבית, לאחר מכן חילקנו אותם לקבוצות חדשות והסברנו להם כי היום הם שגרירים של ישראל בוועידת האקלים שבאו"ם וכן הם צריכים להגיע מוכנים עם פוסטר בשילוב ציורים וסלוגנים שהם הכינו. הם יציגו את הבעיה במשבר האקלים וינסו לשכנע אנשים לשמור על הסביבה שלנו ולצמצם את משבר האקלים. בסוף הפעילות התלמידים ענו שוב על סקר מסכם הבוחן את הידע "החדש" שלהם בנושא משבר האקלים. המטרה שלנו הייתה לבדוק האם הצלחנו ללמד את התלמידים את המושגים והחשיבות של משבר האקלים ואת הדרך שלנו כיחיד בחברה לצורך מיגור המשבר.

שבוע ההתנסות תרם לנו רבות, זה בא לידי ביטוי בכך שהתנסינו בהוראה מול כמה שכבות גיל (ז', ח', ט'), השתפרנו מאוד ביכולת הלימוד שלנו והעמידה מול כיתה, בנוסף התנסינו בפתרון בעיות משמעות ולמדנו גם דרכי התמודדות מהמורים שליוו אותנו בשיעור.

החווייה שעברנו הייתה ייחודית ומאתגרת, התנסינו בהעברת מערך הבנוי מארבעה שיעורים, ובעברנו תהליך למידה משמעותי יחד עם התלמידים. במהלך השבוע ישבנו עם סטודנטים שנה ב' ועם המדריכה הפדגוגית לקבלת משוב עצמי עבור כל אחד מהסטודנטים. קיבלנו גם משוב מהמדריכה הפדגוגית ומהמורים איתנו שצפו בנו בכיתות. בנוסף דנו עם עמיתינו ללימודים על שיטות הוראה שונות ודרכי למידה אפקטיביים.

תוצרים משבוע האקלים שכבה ז'

ניתוח עיבוד וצילום בהדרכה פדגוגית

כתבה: ד"ר אינה סמירנוב, מדריכה פדגוגית

במסגרת ההתנסות המעשית בבתי הספר ועיבוד התנסות בסדנה דידקטית התנסו סטודנטים מהתמחות אנגלית במתודה של צילום שיעורים מוקלטים וניתוחם כל סטודנט התבקש להכין קובץ של קטעים קצרים בהם הוא מתועד מלמד בכיתה. סטודנט אחר המתנסה באותה כיתה, מורה מאמן/מכשיר, או אפילו אחד התלמיד יכולים לצלם אותו מלמד. מתוך ספריית הסרטונים סטודנט בחר קטע אחד של עד 2-3 דקות בו עולה דילמה/סוגיה שמטרידה אותו לגבי אופן ההוראה שלו או לגבי הדרך שבה תלמידים לומדים. מטרת המתודה היא צפיה בקטע המצולם, העלאת דילמה/סוגיה ודיון קבוצתי במטרה לחשוב על פתרונות/הצעות/המלצות לסוגיה/דילמה שעולה מהסרטון. בחרתי להתמקד בדילמות משום שסטודנטים צריכים ללמוד לא רק מהתיעוד של הצלחותיהם, אלא גם מהייצוג והניתוח הכנים של האתרים שאיתם הם מתמודדים בכיתה. הקבוצה, בהנחיית אחד הסטודנטים, דנה בחלופות הפעולה האפשריות, ביתרונות ובחסרונות הגלומים בהן עבור המורה, עבור התלמידים ועבור תהליכי ההוראה והלמידה. הסטודנט המנהל את הדיון מסכם את ההמלצות של הקבוצה. לאחר שכל הסטודנטים הציגו את הקטעים שלהם במהלך הסמסטר, הכנו חוברת המלצות דיגיטלית בעזרת הכלי Genially לכל אחת מן הסוגיות שעלו ולדוגמא, שימוש בשפת הגוף, שימוש יתר בשפת האם בשיעורי אנגלית, מעבר בין הפעילויות בשיעור, עבודה בקבוצות, מתן הנחיות לפעילות או משימה, ועוד).

למתודה כמה שלבים:

- שלב 1:** לפני הקרנת וידאו, המציג נותן רקע לנושאה/שיעור, מסביר את מטרת השיעור, וממקם אותו על רצף הלמידה. לאחר מכן, המציג מנסח דילמה/סוגיה שירצה לפתור בעזרת הקבוצה. הוא משתף את הקבוצה בסיבות לכך שסוגיה זו מטרידה אותו ומה ההשלכות שלה על תהליכי הוראה-למידה.
- שלב 2:** המציג מקרין את הקטע המצולם.
- שלב 3:** סטודנטים שואלים שאלות הבהרה- שאלות שעוזרות להבין טוב יותר את מהלך השיעור ולקבל את התמונה המלאה של המתרחש.
- שלב 4:** בשלב הזה סטודנטים שואלים שאלות העמקה -שאלות שעוזרות למציג הדילמה לחקור לעומק את הדילמה.
- שלב 5:** הקבוצה מקיימת דיון לגבי הקטע המצולם ומעלה רעיונות והצעות לגבי הדילמה שהוצגה. מתחילים במשוב חם ואז עוברים למשוב יעיל ממוקד ואדיב. המציג אינו משתף בדיון זה אלא רק רושם לעצמו הערות ותובנות.
- שלב 6:** המציג משיב לקבוצה מה הוא למד ומה הוא עומד ליישם מהדיון
- שלב 7:** הקבוצה בהובלת המנחה עושה רפלקציה על התהליך- מה עבד טוב בדיון? כיצד ניתן לייצל את התהליך? מה הקבוצה תרצה ליישם מהמהלך? האם ההצעות שקבוצה הציע היו שימושיות וכו'.

אז מהם היתרונות של המתודה?

- א.** סטודנטים לומדים לתקשר זה עם זה באופן אינטראקטיבי תוך שהם לומדים לנתח, לפרק, לבקר ולתכנן את העבודה על בסיס המקרים הללו. הם מתרגלים שאילת שאלות, מתן משוב וקבלת משוב, שיקוף ורפלקציה עצמית. יש להם ההזדמנות לבדוק את הרגעים שאותם היו רוצים לשנות בזמן אמת בכיתה.
- ב.** המתודה הופכת את למידת עמיתים לנגישה יותר. לא כל הסטודנטים מתנסים באותו בית ספר או באותה כיתה. לכן, המתודה מאפשרת חשיפה לשיעורים של סטודנטים שאינם מתנסים באותו בית הספר.
- ג.** אני בתור כמדריכה ניתנת לי האפשרות הסטודנט לצפות בסטודנט בזמן אמת מבלי להיות נוכחת פיזית מלמד בכיתתו במהלך השיעור.
- ד.** המתודה הזאת מציעה מסגרת רחבה וגמישה להתבוננות בשיעורים מצולמים. ניתן להתאים אותה לצרכים שונים. כך, במקום התמקדות בסוגיה/דילמה העולה מתוך הווידאו אפשר להתמקד במגוון של נקודות להתבוננות, כגון שיח בכיתה, תכנים דיסיפלינריים, ארגון המרחב, ניהול כיתה, פעילויות בשיעור, תחילת/סוף שיעור, מתן משוב וכו'.
- ה.** ההמלצה שלי היא להתחיל ליישם את המתודה על ידי יצירת אקלים חיובי ותחושת אמון בקבוצה ובדרך הזאת להפוך את הלמידה מן ההתנסות למשמעותית יותר על ידי תיעוד וניתוח שיעורים מצולמים.

מיה יעקב,

סטודנטית בהתמחות אנגלית, מספרת על ההתנסות שלה במתודה צילום וניתוח פרקטיקה:

במסגרת הקורס עיבוד התנסות בהוראת האנגלית עם ד"ר אינה סמירנוב התנסיתי ב- video consultancy protocol: דיון קבוצתי בעקבות צפייה בווידאו שמתעד את ההוראה שלי בכיתה. מצאתי שמשום מסוג זה יעיל ומפורה. הצילום בווידאו משקף את ההוראה שלי באופן חי וברור לקבוצה, הרבה יותר מתיאור הדילמה באופן מילולי בלבד. בהתאם לכך, המשוב שמתקבל בעקבות הווידאו הוא מדויק יותר. העמיתים רואים את הדילמה לנגד עיניהם וקל יותר להעלות הצעות לפתרון. מעבר לכך, סיעור המוחות סביב הדילמה יצר שפע רעיונות ונקודות מבט נוספים. החשיבה יחד תרמה לביטחון שלי הן מצד הרגשת השייכות לקהילת המורים והתחושה שאני לא מתמודדת לבד עם מצבים מעין אלה. והן מצד התמיכה המקצועית של העמיתים ושל מנחת הקבוצה, במקרה הזה - ד"ר אינה. האתגר בדיון מעין זה הוא בעצם החשיפה. דרך הווידאו אני מאפשרת לקבוצה של אנשים להיכנס לתוך הכיתה שלי, לצפות בי מעשה במהלך שיעור ולתת משוב. חשוב להגיע לדיון כזה בראש פתוח ולקבל הערות בונות. אני ממליצה להשתתף בדיון מסוג זה רק במסגרת קבוצה שבה המצולם מרגיש בה ובטוח לשתף ולחשוף את עצמו.

כנס למדריכים פדגוגיים בשנה א'

ביום שלישי ה-14.2.23 התקיים כנס למדריכים פדגוגיים בשיתוף ראשי התוכניות בסימן הזדמנות לפריחה.

כהקדמה אספו כי בינואר 2017 הקימה המל"ג ועדת מומחים לבחינת מבנה ומתווה ההכשרה להוראה בראשות פרופ' רבקה ודמני ופרופ' עפרה ענבר. הוועדה המליצה להגדיל את מספר השעות המוקדשות להכשרה הקלינית בשדה (ההתנסות המעשית) ולהקדים אותה לשנה א'.

החל מתשפ"ב הסטודנטים בשנה א' מתנסים אחת לשבוע בשדה החל מסמסטר ב'. בכנס זה, ייחדנו את יום הלמידה לכלל המדריכים של שנה א' ולראשי התוכניות לצורך הסקת מסקנות מן ההצלחות. יום זה אפשר לכל תוכנית לשתף רעיונות שבוצעו בשנה קודמת, ולהכיר רעיונות שנוסו בתוכניות אחרות.

בנוסף, יום זה היווה עבורנו הזדמנות להוקיר את הסגל על המאמצים שהוקדשו ליישום מתווה ודמני-ענבר.

יוזמת נתינה בחינוך המיוחד בחברה היהודית

כתבה: **ענאל גויטע**, סטודנטית שנה ג' בחינוך המיוחד
המורה המאמנת: **הגב' אסנת ביטון**, מקיף א'
המדריך הפדגוגי: **מר יותם ויסקופ**, תוכנית ההכשרה לחינוך מיוחד

פעמיים בשבוע, אני יוצאת להתנסות מעשית בכיתה יא' (חינוך מיוחד) בבית הספר מקיף א' בבאר שבע, ומתנסה בהוראה, בעזרת המורה המאמנת הנפלאה שלי, הגב' אסנת ביטון. מזה שלוש שנים מתקיימת מסורת של כיתתי ושל כיתה נוספת: לשמח בחנוכה ילדים חולי סרטן במחלקה האונקולוגית לילדים בבית החולים "סורוקה". לשם כך, קנו התלמידים ואנשי הצוות סופגניות מכירה ומכרו אותן בבית הספר. מן המכירה הם הרוויחו סכום נאה, שהוקדש לרכישת משחקים וצעצועים עבור הילדים החולים.

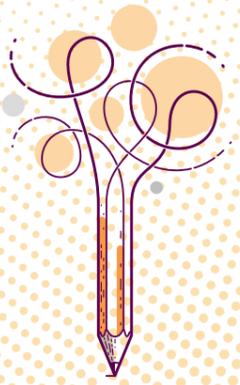
בסכום שהצטבר קנינו את המתנות, ויש לציין כי בעלי החנות שבה נקנו המתנות פתחו את הלב, והוסיפו על הקנייה גם תרומה של משחקים מטעמים. ביום שני, 19.12.22, יצאנו עם התלמידים ועם המורות להעניק את השי לילדים החולים.

התחושות שליוו אותנו ביום זה היו תחושות של שליחות, של סיפוק של שיתוף ושל אהבה. כשהגענו לתרום את המשחקים, מנהלי המחלקה הודו לנו, והדגישו את החשיבות הרבה של התרומה, והם העניקו לכיתתנו תעודת הוקרה. התלמידים ואנו, אנשי הצוות, התרגשו מאוד. חשתי כי זכותי להצטרף ליוזמה זו, התרגשתי מאוד לראות את התלמידים נרתמים במסירות רבה לפרויקט חשוב זה.

לדעתי, חשוב מאוד להדגיש בעבודת החינוך עם התלמידים, ערכים של נתינה ותרומה, של עזרה לזולת ושל שיתוף פעולה. תפיסה זו מקדמת ומחזקת את תחושת הדוגמה האישית של אזרחות טובה, בעיקר עבור תלמידי תיכון המתחילים פרק חדש בחייהם כבוגרים בחברה.

אסיים בתודה על הזכות חלק להשתתף במיזם זה, ועל החוויה יוצאת הדופן והמרגשת. אני מאחלת כי נזכה לחנך ליוזמות ולנתינה מכל הלב.

הערכה של הקדמת ההכשרה הקלינית לשנה א' כחלק מיישום מתווה ודמני-ענבר

כתבה: **בשמת בר-נדב**, מעריכה מטעם רשות המחקר והערכה במכללה

בינואר 2017 הקימה המועצה להשכלה גבוהה (המל"ג) ועדת מומחים לבחינת מבנה ומתווה ההכשרה להוראה במוסדות להשכלה גבוהה בישראל בראשותן של פרופ' רבקה ודמני ופרופ' עפרה ענבר.

בשנת הלימודים תשפ"ב החלה המכללה האקדמית לחינוך ע"ש קיי ליישם את מתווה ודמני-ענבר בהכשרה להוראה בכל תוכניות ההכשרה וההתמחויות. היישום מבוצע באופן הדרגתי וצומח. הרחבת היקף ההכשרה הקלינית (התנסות המעשית) הינה אחד הרכיבים המרכזיים ביישום השינוי. החל משנת תשפ"ב הסטודנטים מתחילים את ההכשרה הקלינית כבר בסמסטר ב' של השנה הראשונה, יום אחד בשבוע. היערכות של הנהלת המכללה והסגלים בתוכניות-ההכשרה לקראת השינוי התחילה בשנת תשפ"א ונמשכה בסמסטר א' של שנת תשפ"ב.

במסגרת המעבר למתווה ודמני-ענבר, ביקשה הנהלת המכללה מרשות המחקר והערכה להעריך את תחילת ההכשרה הקלינית בשנה א'. מטרת ההערכה אפשרה למידה של מזמיני ההערכה אודות נקודות החוזק והנקודות לשיפור. ההערכה מתקיימת כהערכה פנימית מעצבת. כהערכה זו שואפת לאפשר לבעלי העניין להשמיע את קולם. ההערכה התקיימה במתכונת של הערכת תהליך, שכן בשלב הנוכחי מוקדם מכדי להעריך תוצאות.

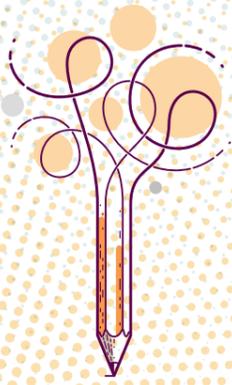
שאלות ההערכה:

- כיצד התוכניות נערכו ליישום התחלת ההכשרה הקלינית בשנה א' לפי מתווה ודמני-ענבר?
- כיצד תופסים הסטודנטים את תרומת ההכשרה הקלינית?
- מה ניתן ללמוד מהניסיון שנצבר ביישום המתווה בשנת תשפ"ב?

ההערכה בוצעה בפרדיגמה מחקרית של **mixed methods**, המערבת כלים כמותניים (שאלונים לסטודנטים ולסגל) ואיכותניים (ראיונות לראשי תוכניות ולמד"פים). כל כלי-ההערכה פותחו במשותף ע"י סגנית נשיא, ראש בית הספר להכשרה, ראש לימודי ההכשרה והמעריכה.

מהנתונים עולה כי ככלל, הסטודנטים בכל התוכניות מרוצים מההכשרה הקלינית וסבורים כי הועילה להם. היו להם ציפיות גבוהות מתחילת ההכשרה הקלינית כבר בשנה א', וככלל הציפיות שלהם התממשו. המרואיינים מקרב הסגלים בתוכניות ההכשרה מציינים שהשקיעו מאמצים רבים להיערכות והקדישו ומחשבה רבה לתכנון. הם שבעי-רצון ממתכונת ההתנסות המעשית שבנו.

הקשר של הסטודנטים עם המדריך/ה הפדגוגית נתפס כחיובי מאוד. המד"פ נתפס כדמות משמעותית וככתובת להתייעצות בהתמודדות עם אתגרים. נמצא קשר הדוק בין

מידת התמיכה של המדריך/ה הפדגוגית, לבין המידה בה ההכשרה הקלינית נתפסת כתורמת לסטודנט/ית.

למורה המאמן/ת תפקיד חשוב בהתנסות. נמצא קשר הדוק בין מידת התמיכה של המורה המאמנת, לבין המידה בה ההכשרה הקלינית נתפסת כמשמעותית ותורמת לסטודנט/ית. נמצא שבעיני הסטודנטים יש חשיבות לקביעות של המסגרת החינוכית ולקביעות של המורה המאמנת. ככל שהסטודנטים דיווחו על שהייה שלהם באותה מסגרת פרק זמן משמעותי והתפתחות מערכת יחסים משמעותית עם מורה מאמן, כך עלתה התפיסה שלהם את ההכשרה הקלינית כתורמת להם.

ביקור אקדמיה כיתה

ביקרנו בשני בתי ספר המכשירים את הסטודנטים בתוכנית "אקדמיה כיתה".
ביקרנו בבית ספר שז"ר בבאר שבע, מנהלת בית הספר הגב' מיכל סלע, המדריך הפדגוגי:
מר יותם ויסקופ, ראש תוכנית ההתמחות בחינוך המיוחד: ד"ר גילת טרבלסי

התוכנית "אקדמיה-כיתה" היא יישום של מודל שותפות-עמיתות בין מוסדות אקדמיים מכשירים לבין מוסדות חינוך - בתי ספר וגנים. מטרתה המרכזית לשפר את איכות תהליכי ההכשרה, הקליטה, ההוראה והפיתוח המקצועי של פרחי ההוראה, באמצעות חיזוק השותפות ויחסי הגומלין בין האקדמיה לשדה.

רכיביה העיקריים של התוכנית

- הרחבה של היקף ההתנסות בהוראה של הסטודנטים במוסדות החינוך. בהתנסות זו, בנוסף על תפקידי ההוראה, משולבים הסטודנטים בעשייה השוטפת בבתי הספר ובגנים. לדוגמה שותפו הסטודנטים בשיבות, בימי הערכות, בטקסטים ובמיזמים שונים.
- ההתנסות בהוראה מתקיימת מפתחת שנת הלימודים במערכת החינוך (בבתי הספר ובגנים) ועד סופה, כדי לחוות את חוויית בית הספר/הגיל הרך בשלמותה.
- ליווי אישי של כל סטודנט ע"י מדריך פדגוגי מהמוסד המכשיר ומורה מאמן מתוך בית הספר/הגן.
- קיום דיאלוג בין המד"פית ובין המורה או הגננת המכשירה לבין הסטודנט
- תמיכה במורים ובגננות המכשירות והעצמת בעזרת פיתוח מקצועי מטעם המוסד המכשיר.

מכללת קיי שותפה בתוכנית אקדמיה-כיתה מתחילת דרכה של התוכנית זו השנה השביעית ברציפות. בשנת תשפ"ג משתתפים בתוכנית זו כ- 560 סטודנטיות משמונה תוכניות הכשרה שונות בחברה היהודית ובחברה הבדואית.

לתוכנית "אקדמיה כיתה" ישנם מספר דגמי הפעלה. השנה, זו השנה הראשונה בה אנחנו מתנסים, בנוסף לדגם "אקדמיה-כיתה", בדגם נוסף "קהילת אקדמיה כיתה".

תוכנית ההכשרה לחינוך המיוחד בחברה היהודית, משתתפת בדגם "קהילת אקדמיה כיתה". בדגם זה מוקמת קהילה הכוללת את הסטודנטים שבתוכנית ואת המורים המאמנים שלהם. תוכנית זו משמשת עבור הסטודנטים מקום מקצועי ותומך ומקום שבו ניתן להתייעץ בסוגיות שיעלו מתוך ההתנסות, ובאתגרים על דילמות וסוגיות רלוונטיות לכולם. את הקהילה מוביל המדריך הפדגוגי מר יותם ויסקופ.

ב-11.23 אירחנו קבוצה גדולה ומגוונת של אנשי מקצוע מתחום החינוך שרצו לבדוק את יישומה של התוכנית בבתי הספר. המבקרים היו:

ד"ר יעקב קורצויל, מנהל תוכנית אקדמיה כיתה, גב' רונית דגן, ממונה על ההתנסות בהוראה ואחראית פיתוח מקצועי סגל אקדמי באגף הכשרה אקדמית, גב' הילי גז מיכאלי, חברת צוות מו"פ בהתנסות בהוראה-אקדמיה כיתה, מכון מופ"ת, גב' יפעת בצר נחום, מדריכה בהתנסות בהוראה מר ג'מיל אבו עג'אג, ראש תוכנית ההכשרה לבית הספר היסודי, ד"ר טורקי אבו עליון, מנהל פסגה תל שבע, ד"ר איריס ביטון, מפקחת על הפיקוח המקצועי במשרד החינוך ונציגות של הנהלת המכללה.

בית ספר נוסף בו ביקרנו, הוא בית ספר א-נור בשבט שלום

מנהל: מר טלאל אבו מעמר, מדריך פדגוגי: ד"ר סאלם אבו עבד, ראש תוכנית ההכשרה לבית הספר היסודי: מר ג'מיל אבו עג'אג'.
צפינו בעבודה החינוכית הייחודית לכל אחד מבתי הספר הללו, שמענו על הנעשה ועל התוכניות העתידיות להכשרה.

סיור למידה במוסדות מכשירים
בשיתוף מכללת קיי
תוכנית אקדמיה-כיתה

יום רביעי | י"ח טבת תשפ"ג | 11.01.2023

בסעוד
| ד"ר יעקב קורצויל | גב' רונית דגן ומרת מרים הלמנט בהוראה, סוכן סופ"ת
| הנהלת מכללת קיי | מפקחים כוללים של משרד החינוך | אחראים לפיתוח הסקציה במשרד החינוך
| נציגי החינוך מבתי הספר המארחים ברשות מנהל בתי הספר
| מורכבים פדגוגים ומטריטים ממכללת קיי

בקר במוסדות החינוך:
10:30 - 8:30 בית ספר שז"ר - חינוך מיוחד, באר שבע - קהילת אקדמיה-כיתה
12:30 - 10:30 בית ספר יסודי א-נור, שבט שלום - אקדמיה-כיתה

מחנך הביקורים:
• שיתוף עם מנהל בתי הספר, מפקחי בית הספר, אנשי פיקוח פיתוח הסקציה ועוד
• נציגי בשיעור של סטודנטים (עם מספר מטמנים של מנחים)
• רב-ישיע עם סטודנטים ונציגי בתי הספר של אקדמיה-כיתה

מחנכת להגנה:
בית ספר שז"ר, מבצע עבודה א3 באר שבע
בית ספר א-נור, שרת שיה עזרה, שבט שלום

שם הקשר: ד"ר יעקב קורצויל
נייד: 052-2292662

אנחנו מקווים לביקור מוצלח ופורה

اللغة العربية

יום עיון בשפה הערבית

כתב: ד"ר מוסא אבו שארב

ביום רביעי, 28 דצמבר 2022, התקיים במכללה יום עיון בשפה הערבית. צוות המדריכים הפדגוגיים בהתמחות ערבית במסלול העל יסודי יזמו, תיכננו ואירגנו יום זה. הסטודנטים בהתמחות ערבית השתתפו והפגינו נוכחות מרשימה.

יום העיון עסק בנושא הפואטיקה בשירה הערבית בישראל. בהתמחות זו לומדים הסטודנטים על השירה הערבית בארץ, וביום זה ניתנה להם הזדמנות מיוחדת לפגוש משוררים שאת שירתם למדו. המשורר חוסיין גבארה וד"ר יוסף בשארה מאזור המשולש היו אורחי הכבוד והרצו על שירתם ביום עיון זה.

המשורר חוסיין גבארה הרצה על השירה הערבית הקלאסית והמודרנית והתייחס להבדלים המהותיים בין שני הסוגים. הוא דיקלם לנוכחים קטעים נבחרים מפרי עטו. ד"ר יוסף בשארה העביר הרצאה חשובה על מודלים שונים בספרות הערבית המגמתית. בסיום יום ההרצאות התקיים דיון שבו השתתפו המשוררים והסטודנטים. אנו מודים מאוד למר מופאק אבו רביעה שהנחה את יום העיון והתייחס תוך כדי דבריו להיבטים שונים בשפה הערבית.

תודה רבה גם לד"ר מוסא אבו שארב ומר נעמאן סרסור אשר הגו את הרעיון, יזמו ואירגנו יום זה. נעמאן דאג להגעתם של האורחים. אנו מודים גם לד"ר רד יפלה וישקרמן ראש תכנית על יסודי על התמיכה והעידוד לקיים יום זה.

יש להדגיש ששני המשוררים באו למכללה ותרמו מזמנם ומפרי עטם בהתנדבות. על כך יבורכו.

בעזרת מדריכים מצוינים מנאות קדומים, ותיאום ציפיות עם מנהל תחום החינוך, השגנו את היעדים שהצבנו לעצמנו וזאת בעקבות שינוי בתוכנית הלימודים שנבנתה רק השנה. אנו מתמקדים בשלוש יחידות עיקריות: המורה המשמעותי, מגוון צדק והכלה ופדגוגיה מוטת עתיד.

היום התמקד בגיבוש קבוצה, בלמידה בלתי פורמאלית, ביצירת מושגים של חינוך משמעותי, מנהיגות, בהתנסויות במרחבי למידה שונים, העצמת יכולות של הסטודנטים, ערכים חינוכיים וחברתיים, למידה חברתית רגשית בגיבוש קבוצה ובעיקר בלמידה התנסותית.

הלומדים במטרה ללמוד כיצד לשפר את ההוראה שלהם, כתבו מנחי הקורס חינוך בראי השדה וצוות המדריכים של נאות קדומים, אחד לשני משוב על יום זה במסגרת חשיבה רפלקטיבית שתקדם את היכולות של שני הארגונים.

רשמים של סטודנטים של שנתון א'

סתיו צדיק, סטודנטית שנה א', תוכנית ההכשרה לגן פארק נאות קדומים הוא שמורת טבע ביער בן שמן. הגענו לנאות קדומים בשעות הבוקר בנפרד והתחלקנו לשתי קבוצות, תחילה פגשנו את המדריכה שבילתה איתנו לאורך היום. החוויה הראשונה שחווינו בפארק היתה הישיבה בקבוצה סביב המדריכה והקשבנו שיחה והקשבה אחת לשנייה ללא הפרעה וללא ביקורת. לאחר מכן, המדריכה נתנה לנו כמה משחקים שמטרתם לפתח חשיבה מאתגרת, גיבוש, שיתופיות ויכולת הקשבה. לבסוף, המדריכה לקחה אותנו לתצפית מהממת בפארק, שממנה ראינו את כל הנוף הירוק מסביב ואת העצים ששתלו מקימי המקום במו ידיהם. מי שרצתה סיפרה את חוויותיה במהלך היום, רוב החוויות היו דומות והטיול היה מספק ומאתגר הרבה יותר ממה שציפינו לפני שנסענו לפארק נאות קדומים. המדריכה הפכה את הטיול להרבה יותר מעניין וטוב, עם הסיפורים שחווה במהלך שנותיה. בנוסף, המשימות המאתגרות שנתנה לנו למשל: הדלי מים והחבית, המקל שקשרנו לו חוטים והמעגל עם ההחזקת ידיים שהיינו צריכות לעבור דרך חישוק. החוויות העצימו אותנו מאוד וגיבשו אותנו בקבוצה ולמדנו להכיר טוב יותר זו את זו.

סיור לנאות קדומים במסגרת קורס "חינוך בראי השדה"

כתבה: **ברבי שפיר**, ראש תוכנית לימודי שנה א'

תחזיות מזג אוויר ליום זה היה, סוער, קר וגשום. בחשיבה אופטימית ובנחישות, החלטנו להוציא את כל תלמידי שנתון א', כ- 400 סטודנטים ומנחים משני המגזרים, ליום גיבוש בפארק נאות קדומים.

והיה למרות התחזית היה זה יום שמשי וחם. מטרת הטיול היתה לגבש את קבוצת הלומדים: זה עם זה ולומדים עם מנחה הקבוצה. זה היה המפגש הראשון שבו המנחה נפגש עם הקבוצה שלו מכיוון שכנס שדרות והבחירות לראשות הממשלה, היו שניהם בימי שלישי. היו לא מעט חששות של המנחים והסטודנטים, אך מהר מאוד, החששות התפוגגו כמו ענני הגשם שריחפו מעלינו כאשר הגענו לאתר.

סיור גיבוש "בפארק נאות קדומים"

לינוי לוי, סטודנטית שנה א', תוכנית ההכשרה לחינוך מיוחד

במסגרת הקורס "חינוך בראי השדה", בהובלת המרצה ברבי שפיר זכיתי להשתתף עם שנתון א' בסיור גיבוש שכבתי "בפארק נאות קדומים". במסגרת הסיור נחשפנו לסדנאות מרתקות, פעילויות חברתיות, הדרכות, פעולות גיבוש וכיף. הפעילויות בסיור התמקדו בערכים ותכונות שאנו צריכים לשמר כבני אדם וכאנשי חינוך לעתיד, בלמידה שיתופית ובאופן שבו שניתן לתקשר האחת עם השנייה במבטים, ללא מילים. הפעילויות המשותפות סייעו לנו להכיר וללמוד אחת על השנייה. יצאנו לסיור כקבוצה שהיוותה חלקים של פאזל, ולאחר הסיור החלקים של הפאזל הפכו לשלם והתגבשנו כקבוצה. הסיור בנאות קדומים היה חווייתי, מלמד ושונה שכן יצאנו ללמוד בטבע ושינינו אווירה.

הסיור תרם רבות לחוויית הלמידה הבלתי פורמלית הן מבחינת צורת החשיבה והן מבחינת התנסות בלמידה פעילה המשלבת מגוון אינטראקציות עם חברי הקורס. הסיור שילב רכישת ידע, למידה והנאה. יצאתי עם ידע ותובנות חדשות על למידה שיתופית, מנהיגות חינוכית ולמידה בלתי פורמלית.

חוויית הטיול לנאות קדומים

מור פירוז, סטודנטית שנה א', תוכנית ההכשרה לחינוך גופני

הטיול לחוות נאות קדומים היה מיוחד במינו. הטיול נערך בין השיעורים הראשונים בשנה שבהם נלמדו הקורסים של חינוך בראי השדה וזהות אישית ותרבותית. הטיול היה חוויה מיוחדת לתחילת שנה. בטיול למדנו להכיר זה את זה באופן פתוח יותר, רגשי יותר, עמוק יותר ומקבל. החוויה אפשרה לכל אחת להתבטא במעגל השיחות, לספר סיפורים וחוויות אישיות. האופן שבו למדנו דברים בנאות קדומים היה מיוחד. הקשר של הטבע והנוף לכל נושא הזהות והחינוך מתאים בכל מיני היבטים. בטבע כל חיה/צמח מתפתחים באופן עצמאי, וכך גם אנו צריכים לאפשר את הביטוי העצמי לתלמידים שלנו וגם לעצמנו. כך נדע להעניק לאחר את הערכים שהיינו רוצים לתת. חווית הלימוד השונים בדרכים השונות כגון: שיחות, סיפורים אישיים ומשחקים פיזיים נתנו לנו כלים ללמוד מהאחר, הערכה לקיים ויכולת ביטוי שונה.

אני אישית למדתי לשים לב יותר לאופן שבו אני מקשיבה לצד השני, לאופן שבו אני מגיבה ואיך אני תורמת לצד השני. מנהיגות חינוכית מתבטאת בדרכים שונות לדוגמה המשחק שישחקנו בעזרת החישוק. כל הקבוצה החזיקה ידיים וחישוק אחד המחבר בין שתי בנות. המטרה הייתה לא להפריד ידיים אך שכל הקבוצה תעבור בתוך החישוק בתוך הזמן הקצר ביותר. בהתחלה היינו סקפטיות ולא ידענו איך זה אפשרי אבל מהר מאוד הבנו את העניין ואפילו שברנו שיא. בסופו של דבר כל אחת הביעה את דעתה או את הדרך שבעיניה אפשר לעבור את האתגר, ניסינו כמה דרכים והכי חשוב שבסוף האמנו בעצמנו וגם הראנו מסוגלות אישית של כל אחת מאיתנו וגם ביחד. אני מאוד התחברתי לחוויית הלמידה בטבע שבעיניי משרה תחושת רוגע, הקשבה ונינוחות.

כתבה: **טל ימימה ישראל**, סטודנטית שנה ב', תוכנית ההכשרה לגן

מאת: טל ימימה ישראל
את הכנס פתחנו באולם הספורט של המכללה בשירה משותפת עם תלמידים מבית הספר "יובלים". השירה הייתה מרגשת. דברי סגנית מנהלת בית הספר "יובלים" ריגשו מאוד עם והגבירו את המוטיבציה שלי לעבוד בתחום החינוך כדי לקדם את דור העתיד.

לאחר מכן צפיתי בהצגה של גלי שני "נזרקת לצדדים", ההצגה הייתה משמעותית מאוד עבורי, כי הרגשתי הזדהות עם גלי וגם כי הבנתי קצת יותר טוב כיצד חווה הילד את רעשי ורחשי הגן, איך ילד עם מוגבלות מסוימת יכול לחמוק מעיניי, ועד כמה זה משפיע לא רק עליו, כאן ועכשיו. הייתי פשוט מרותקת למשחק של גלי השחקנית המדהימה. עברתי לאחר מכן השתתפתי בהרצאה של קלאודיה כץ בנושא "הדאבל החינוכי" הורות וחינוך לשתיים. ההרצאה הייתה מעשירה ומגוונת כי התייחסה לאוכלוסייה שלא תמיד מדברים עליה במסגרת המכללה... מעבר לכך שקלאודיה הייתה מרצה סוחפת היא שיקפה ידע וניסיון וענתה על כל שאלה שנשאלה במטרה להרחיב את הידע של המקשיבים להרצאתה.

לסיכום הייתה לי חוויה מעשירה ומעניינת ומלאת ידע. תודה רבה לכל העוסקים במלאכה.

כתבה: **תום שיש**, סטודנטית שנה ב', תוכנית ההכשרה לגן

היום נפתח במליאה שבה נכחו סטודנטים משנה ב' מכל המסלולים, והופיעה המקהלה של בית הספר. אל המקהלה הצטרפו בנות המסלול לגיל הרך שנה ב'. ההופעה המשותפת הייתה מרגשת, מעשירה והראתה כמה ניתן להשיג כאשר המוטיבציה גבוהה.

לאחר מכן, הוקרנה ההצגה "נזרקת לצדדים" שהייתה מצוינת ביכולת ההסברה שלה מה חווה אדם או ילד שיש לו בעיית קשב וריכוז. תוך

כדי צפייה בהצגה רגשות חשתי רגשות שונים של- בלבול, תסכול, צחוק ועונג, וכך הבנתי- אלו הם ריגשותיו של ילד שיש לו ADHD במהלך היום. דבר נוסף שגרם לי להבין, את תחושותיו של הילד בעל ADHD, היה שהשחקנית קפצה מנושא לנושא ומסיפור לסיפור בקצב מסחרר. ובכל פעם שעברה לסיפור אחר זה תמיד היה באמצע הסיפור הקודם, ואני נשארתי לתהות מה קרה בסוף. יצאתי מההצגה הזו בהבנה שאני כגנבת לעתיד צריכה להיות יותר מבינה ומכילה ילדים עם ADHD, ולהבין שהם לא מתנהגים כך במכוון והם לא ילדים רעים, אלא שאלו ילדים שצריכים את עזרתי יותר מילדים אחרים ואם אצליח לתת להם פתרונות יצירתיים ואחבר אותם אל תוך הלמידה בצורה מעניינת הם יכולים להגיע להישגים טובים ואף מוצלחים יותר מהילדים ללא ADHD.

במהלך היום התקיימו סדנאות בנושאים שונים מתחום החינוך והוצגו דרכים כיצד ניתן להכיל את השונות בין הילדים ולתת את המענה שהילדים צריכים.

הסדנה שבה השתתפתי עסקה בנושא תאומים ומה קורה כאשר הם נמצאים באותה מסגרת- גן או כיתה. כמו כן, דיברנו על השוני בין זוגות תאומים- זהים ולא זהים, על הצורך להפריד במסגרות החינוך בין הילדים. כלומר שגם אם יעל ואפרת הן תאומות יש להתייחס אל כל אחת מהן כילדה עצמאית ויחידה, ולא להשוות ביניהן ביכולות הפיזיות והקוגניטיביות. אני מאמינה, שבתור גננת זוהי תפיסה חשובה מאוד שכולנו צריכים להפנים אותה. כל ילד שנחנך הוא עולם ומלואו כהשוואה ואסור לנו להשוותו לילדים אחרים.

לסיכום הפקתי מהיום הזה תובנות רבות על התמודדות עם ADHD בקרב ילדים וגם באופן כללי, על הזכות של כל ילד לקבל התייחסות אישית ועזרה התואמת את צרכיו האישיים ובעיקר התחזקה אצלי ההבנה שבתור גננת יש לי השפעה גדולה על הילדים, על תחושת הביטחון שלהם ועל ההצלחה שלהם.

רשמים מכנס מגוון, צדק והכלה

כתבה: **ליאנה משייב**, סטודנטית שנה ב', תוכנית ההכשרה לגן

שלום רב, שמי ליאנה משייב, סטודנטית לחינוך בתוכנית ההכשרה לגן, שנה ב' חשוב לי לציין לצורך העניין שיש לי אחות תאומה זהה.

בשבוע האחרון התקיים במכללת קיי כנס מגוון, צדק והכלה. במסגרת הכנס, זכיתי לשמוע הרצאה מפי הגברת קלאודיה כץ- מנחה לחשיבה הורית ואשת חינוך לשעבר. הרצאה זו עסקה בכל נושא התאומים והתאומות במערכות החינוך. לאורך כל ההרצאה, דנו בכל הדילמות והשיקולים האפשריים שיכולים להיות לתאומים במסגרות החינוכיות. בנוסף לדיון הועלו פתרונות יצירתיים ומגוונים לבעיות הקיימות סביב נושא זה. במהלך השיח הכיתתי, הבנתי כמה חשוב להעלות את המודעות בנושא הן בפן החינוכי והן בפן האישי.

המרצה גרמה לי לצאת מנקודת המבט של אחות תאומה ובזכותה, הצלחתי להסתכל על הדברים בפרספקטיבה שונה. בעקבות ההרצאה ניתנה לי האפשרות להעמיק בנושא דרך שלושה מימדי ראייה שונים: הורה, מורה ותאום.

הבנתי שכל היבט של הנושא יהיה כרוך בקשיים ובלבטים שונים. בנוסף, להרצאה זו יש ערך מוסף עבורנו כסטודנטים להוראה והדור הבא של אנשי החינוך.

כמה נדיר לשמוע על תאומים באותה שכבה ובאותה הכיתה?
ובכלל, האם צריך להשאיר את התאומים יחד או להפרידם?

האם יש צורך להשוות בין התאומים?

האם אנחנו מסתכלים על התאומים בכיתה כזוג או על כל אחד כפרט?
את כל השאלות הללו, העלנו במהלך ההרצאה והגענו יחד למסקנות.

לגישה של אנשי החינוך יש חשיבות רבה כאשר הם מקבלים תאומים בכיתתם ועליהם להיות ערוכים ומוכנים לקבל את בכך הקשיים ואת החן שיש בתופעה, גם בפן הלימודי וגם בפן הרגשי.

מעבר לכך, הגענו לתובנה משותפת בכיתה: חשוב להנחיל לסטודנטים כבר משנה א' על החשיבות של היחס הנכון לתאומים במערכת החינוך ועל דרכי ההתנהלות איתם וזאת מכיוון שלצערנו מערכת החינוך לא נותנת התייחסות ראויה ומיטבית לנושא. תודה לגברת קלאודיה כץ, על הרצאה מלמדת ומשמעותית!

מקהלת קולות רבים

כתבה: ד"ר מיכל ינקו

בתחילת שנת הלימודים תשפ"ג יזם נשיא המכללה, פרופ' אריה רטנר, הקמת מקהלה רב תרבותית במכללה.

התחלנו בקביעת מטרות המקהלה, תכנון זמן, אוכלוסיית יעד, ועוד פרטים לוגיסטיים רלבנטיים, הסיבה להקמת המקהלה היתה עקרון הרב תרבותיות במטרה לייצג את כלל אוכלוסיית המכללה, ולכן היא כוללת סגל אקדמי וסגל מינהלי. המקהלה היא גם בין דורית. על המקהלה מנצחת בכשרון מוזיקלי רב, ובמסירות רבה, ילנה מוסטוביק, השייכת לסגל המרצים של ההתמחות במוזיקה. הפסנתרנית המלווה, דינה קליין, היא סטודנטית בהרחבת הסמכה להוראת מוזיקה במכללה.

המקהלה נפגשת מדי שבוע בימי ראשון בין השעות 16:00-17:30 ועובדת על פיתוח קול, ופרטואר מגוון, ואף הופיעה בהופעת בכורה בטקס המצטיינים של המכללה.

בהופעה זו הצליחה ילנה, המנצחת, לסחוף את זמרי המקהלה ולחוש את אחוות השירה האומנותית. ניכר כי המוזיקה, המהווה שפה אוניברסלית, משמשת כגשר תרבותי ערכי.

צפויות למקהלה הופעות רבות נוספות בסמסטר ב' והם שבים להתאמן בתחילת הסמסטר.

סדנאות תנועה ויצירה בגיל הרך, חוויות מיום פדגוגי

תוכנית ההכשרה לגן

כתבה: שיר עזרן, סטודנטית שנה ב', תוכנית ההכשרה לגן

נר שמיני של חנוכה, בגשם עז, ובמזג אוויר סוער במיוחד. התכנסנו יחד, סטודנטיות הגיל הרך ליום למידה שכולו חווייה. פתחנו בסדנת תנועה לגיל הרך עם דלית דולב. דלית לימדה אותנו כיצד להכין פעילויות כדי שנוכל ליישם עם הילדים בגן ואנחנו התניסנו ונהנינו.

למדנו כיצד נוכל ללמד חשבון באמצעות תנועה, ספירה, מנייה, זיהוי ושיום מספרים, סדר מספרים וכדומה. הכול בצורה חווייתית ומעניינת. אישית נהניתי מאוד לפתוח את היום בפעילות גופנית. קיבלנו מדלית כלים ורעיונות מעניינים מאוד כדי שנוכל ליישם בגנים במשימות בהתנסות.

ההשתלמות עזרה לנו מאוד לפתח רעיונות ונתנה לנו השראה. אני חושבת שפעילות תנועה בגנים היא דבר נפלא והילדים שמחים להפעיל את הגוף. זה עוזר לתהליך הלימוד שלהם. שמחתי להתנסות בפעילות כזו וללמוד כיצד לעשות את זה בצורה טובה ונכונה.

חלקו השני של יום הלימוד הפדגוגי עסק בהגשת חומרי יצירה. למדנו על העקרונות של הגשת חומרי יצירה בגן ילדים והתנסונו במגוון חומרים. העיסוק בחומרים הוא חווייה חושית מהנה החיונית להתפתחות הילדים. ההתנסות שלנו בחומרים היצירה תרמה לנו להכרת המרקמים השונים, התחושות במגע עם החומרים, שיאפשרו לנו לזמן לילדים עיסוק נכון בחומרי יצירה.

המכללה האקדמית לחינוך ע"ש קיי, באר שבע

רח' עזריאל ניצני 6, ת"ד 4301 באר שבע, טלפון: 08-6402886

www.kaye.ac.il